Vlaams Parlement

vergadering **C379**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie

van 16 september 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse brede heroverweging in het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie
– 4307 (2020-2021) 3

VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de inzet van de ESA-middelen en de Vlaamse investeringen ter zake
– 4393 (2020-2021) 5

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het actieplan om vacatures in de horeca in te vullen
– 4367 (2020-2021) 6

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitvoering van de jobbonus
– 4384 (2020-2021)
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de jobbonus
– 4401 (2020-2021) 9

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de werkbaarheidscheque
– 4402 (2020-2021) 13

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de 'terug naar werk'-coördinatoren
– 4445 (2020-2021) 15

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse brede heroverweging in het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie
– 4307 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dank u wel, voorzitter. U pakt me in deze eerste commissie al meteen in snelheid, maar ik heb mijn vraag om uitleg hier voor me. Om de gang van zaken te versnellen, zal ik het heel erg kort houden. Mijn vraag gaat over de Vlaamse brede heroverweging. Collega's, zoals jullie weten, is dat een enorm belangrijke oefening. Die Vlaamse brede heroverweging heeft als doel om alle uitgaven van de Vlaamse overheid fundamenteel te herdenken en te bekijken waar er zaken efficiënter, beter en toekomstgerichter gedaan kunnen worden. De bedoeling van die Vlaamse brede heroverweging is om op lange termijn te werken, maar anderzijds is het ook de bedoeling om daar tijdens de begrotingsopmaak van 2022, die zal lopen van september tot december, al enige resultaten van te zien.

Daarvoor werden een aantal projectgroepen en een centrale stuurgroep samengesteld. De vraag is wat daarvan de resultaten zijn. Die zouden in de zomer van 2021 bekendgemaakt worden.

Ik heb een aantal vragen over wat daar voor het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) concreet zal uitkomen. Ik heb deze vraag vorige dinsdag ook al gesteld in de commissie Algemeen Beleid. Daar werd me gezegd dat de resultaten na de Septemberverklaring aan het parlement zullen worden bezorgd. Ik vermoed dat ik hier ongeveer hetzelfde te horen zal krijgen.

Ik wil er toch wat concreter op ingaan. Is het eindrapport van de Vlaamse brede heroverweging wat het beleidsdomein EWI betreft al opgeleverd? Kunt u al zeggen welke conclusies of belangrijke aandachtspunten u daarin ziet? Ik heb er alle begrip voor mocht dat op dit moment nog niet kunnen maar pas na de September-verklaring. Dan zullen we daar nog zeker een debat over houden.

De volgende vraag kunt u misschien al wel beantwoorden. Denkt u dat de resultaten daarvan bruikbaar zullen zijn voor de discussies die de komende weken zullen volgen over de begrotingsopmaak 2022? Dat zal geen onbelangrijke begrotingsopmaak zijn.

Heeft de stuurgroep al feedback gegeven op het rapport voor het beleidsdomein EWI?

Welke uitgaven worden door de projectgroep gesuggereerd om te onderwerpen aan een grondige doorlichting – bijvoorbeeld onder de vorm van spending reviews – de komende jaren?

Ik heb nog een laatste, zeker niet onbelangrijke, vraag. Hoe zullen wij in deze eerbiedwaardige commissie, wanneer het rapport over het beleidsdomein EWI bekendgemaakt is, daarbij betrokken worden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vande Reyde, het klopt inderdaad dat het eindrapport opgeleverd werd. Zoals u zelf zei, heeft de minister van Financiën en

Begroting voorgesteld om de rapporten ter beschikking te stellen van het Vlaams Parlement op het moment van de Septemberverklaring. Hij heeft dit ook mede-gedeeld in de commissie Financiën naar aanleiding van uw vraag om uitleg vorige dinsdag.

De komende weken zal de Vlaamse Regering zich buigen over de begrotings-opmaak 2022. De rapporten zijn dus beschikbaar, zoals we wensten.

De stuurgroep vergadert deze week vrijdag nog. We zullen daarna feedback krijgen en die samen bekijken met de rapporten. Daarom hoed ik me ervoor, collega, om nu al grote uitspraken te doen. We zitten namelijk midden in het proces. Eigenlijk werd ook de afspraak gemaakt met collega Diependaele dat de resultaten voor alle beleidsdomeinen tegelijkertijd bekendgemaakt zullen worden.

Net zoals die rapporten van de Vlaamse brede heroverweging aan het Vlaams Parlement ter beschikking worden gesteld, ga ik ervan uit dat ook de resultaten voor de verdere werkzaamheden overgemaakt zullen worden en dat er dan in de commissie Economie een debat zal zijn over die resultaten. Ik heb niet de gewoonte om zaken onder in de kast te laten liggen en zal dat ook nu niet doen.

Het is lastig om er nu al resultaten uit te plukken of dingen te zeggen. Ik heb zelf die rapporten nog niet bekeken – dat kon ook niet omdat daar nog een studie over loopt.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt, minister. Het is al ver gekomen als ik zelf de antwoorden op mijn eigen vragen om uitleg kan geven. De reden daarvoor is dat ik beide vragen om uitleg al had ingediend voordat dinsdag het eerste antwoord werd gegeven. Ik heb er alle begrip voor dat we de debatten na de Septemberverklaring zullen voeren. Er blijft dan ruim de tijd om dat uitvoerig te bespreken in het kader van de begrotingsopmaak.

Ik wil herhalen wat ik de vorige keer ook al heb gezegd. Het beleidsdomein EWI is goed voor 2 miljard euro. Ik denk dat het belangrijk is dat we die Vlaamse brede heroverweging grondig uitvoeren. U hebt zelf ook de moed of de daadkracht vertoond de voorbije jaren om een aantal zaken fundamenteel in vraag te stellen. Ik denk daarbij aan de kmo-portefeuille, aan de strategische transformatiesteun, aan een aantal andere dossiers waarin niet alleen werd geschrapt maar waarvoor soms ook meer budgetten ter beschikking werden gesteld, bijvoorbeeld op het vlak van innovatiebeleid. U hebt zelf dus eigenlijk al wat 'heroverwogen' de voorbije jaren. Ik denk dat dat heel goed is en dat we nu verder op die weg moeten blijven gaan en dat we de crisis, die stilaan ten einde loopt, moeten hanteren als middel om de zaken verder te onderzoeken en te hervormen. Het debat daarover zal daarbij heel nuttig zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben het – ongelooflijk maar waar – eens met collega Vande Reyde.

De voorzitter: Dat is een memorabel moment.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de inzet van de ESA-middelen en de Vlaamse investeringen ter zake
– 4393 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, collega's, ik wil even de aandacht vestigen op ons Vlaams Impulsprogramma Ruimtevaarteconomie, dat vijf concrete doelstellingen bevat en waarin Vlaanderen 11 miljoen euro zal investeren gedurende vijf jaar. De Vlaamse Regering heeft de wens uitgedrukt om tot goede afspraken te komen met het federale niveau over de inzet van de ESA-middelen (European Space Agency), meer bepaald inzake de 'return on investment'. Daarom hebt u, minister, de federale staatssecretaris bevoegd voor Wetenschapsbeleid tot tweemaal toe persoonlijk aangeschreven. Het antwoord heeft echter wat op zich laten wachten. Ondertussen is dat antwoord er, maar echt hoopgevend is dat niet te noemen, eerder bedroevend.

Staatssecretaris Dermine verwijst namelijk naar de bevoegdheidsverdeling en stelt dat er geen officieel overleg is tussen de Belgian Science Policy Office (BELSPO) en de deelstaten in het kader van internationale of supranationale instellingen, besluiten of akkoorden. Verder schrijft staatssecretaris Dermine dat er geen structureel overleg mogelijk is tussen BELSPO en de sector waaraan de Vlaamse Ruimtevaartindustrie deelneemt. Wel is er af en toe informeel overleg.

Ik heb hierbij de volgende vragen, minister.

Hoe kunnen we staatssecretaris Dermine bewegen tot een billijkere verdeling van de ESA-middelen? Hoe kunnen wij daarvoor ijveren?

Op welke manier kan er vanuit Vlaanderen druk worden uitgeoefend om alsnog een structureel overleg te organiseren tussen BELSPO en de regio's? Welke hefbomen kunt u daar eventueel voor gebruiken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Sleurs, het is inderdaad spijtig dat staatsecretaris Dermine niet ingaat op onze vraag voor regelmatig overleg tussen BELSPO en de deelstaten. In zijn antwoord verwijst hij naar de bevoegdheidsverdeling en geeft hij aan dat het federale niveau bevoegd is voor het ruimtevaartonderzoek. Dat klopt, ik kan dat niet betwisten.

De staatssecretaris geeft in zijn antwoord wel aan dat bijvoorbeeld de Vlaamse Ruimtevaartindustrie (VRI) verder bevraagd zal worden door het federale niveau, door BELSPO dus, zoals vandaag ook al het geval is. Wat ook belangrijk is, is dat hij wel de deur openlaat voor ad-hocoverleg met de deelstaten.

Ik blijf niet bij de pakken zitten. Zoals u weet, hebben we met het Impuls-programma Ruimtevaarteconomie ook de 'triple helix'-structuur Flanders Space opgericht, die in oktober van start gaat.

In die structuur zullen bedrijven, kennisinstellingen en de Vlaamse overheid samenwerken. De VRI is dus stevig verankerd in de werking van Flanders Space.

Ik zal Flanders Space de opdracht geven om de dialoog met BELSPO verder aan te gaan, om binnen die 'triple helix'-structuur en op het administratief niveau, alvast

de bekommernissen van de Vlaamse stakeholders aan te kaarten, en dus te streven naar een betere return voor Vlaanderen wat de ESA-middelen betreft.

Als zou blijken dat de collega's van Flanders Space aangeven dat dit niet het beoogde resultaat oplevert, zal ik niet nalaten om dit op politiek niveau aan te kaarten. Ik vind het heel belangrijk om nu eerst het overleg tussen Flanders Space en BELSPO verder te laten doorgaan, zodat we ook inhoudelijk sterke argumenten hebben om dit nadien indien nodig op politiek niveau te bespreken. Ik ben heel erg gelukkig, collega Sleurs, – en u ook, dat weet ik – dat we Flanders Space uit de startblokken gekregen hebben. Ik vind ruimtevaart en alles wat daarrond hangt zeer fascinerend. Zoals ik al zei, hoop ik dat dit jongens en meisjes aantrekt om STEM-opleidingen (Science, Technology, Engineering, Mathematics) te volgen. Dat was voor mij nog een hiaat in de domeinen waarop we met de Vlaamse overheid actief zijn.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Dank u wel, minister. Dank u wel ook voor uw groot engagement op dit vlak, minister. Ik denk dat het goed is dat we Flanders Space inderdaad de kans geven en dat ze nu op alle vlakken met BELSPO in overleg kunnen gaan. Ik vrees er een beetje voor, maar laten we dit het voordeel van de twijfel geven en hopen dat het lukt. Anders is het goed dat u, zeker op politiek niveau, verder de druk zult opvoeren. Ik zal dat vanuit het parlement verder blijven opvolgen, met uw steun, dit levensbelangrijke pakket aan wetenschap en innovatie in ons Vlaamse land.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het actieplan om vacatures in de horeca in te vullen
– 4367 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Van de ruimte keren we terug naar de aarde. Als je hier op aarde rondloopt, vooral in onze Vlaamse steden en gemeenten, kun je er niet naast kijken: waar je vroeger bij het passeren van horecazaken enkel een bord met suggesties zag, zie je vandaag enkel een bord met daarop 'helpende handen gezocht'. Dat is heel opvallend, zeker wanneer je erop begint te letten. In quasi elke horecazaak is men op zoek naar helpende handen. Dat blijkt ook uit de cijfers van Horeca Vlaanderen: drie op de vier ondernemers in de horecasector is, soms wanhopig, op zoek naar werkkrachten. 52 procent zou overwegen om dan maar een extra rustdag in te bouwen. Dat is natuurlijk goed voor die mensen maar minder goed voor de omzet en voor de leefbaarheid van de sector. Dat is dus een schrijnend probleem.

U weet dat, minister, u hebt oren gehad naar die noodkreet. U hebt aangekondigd dat u extra inspanningen zult leveren en extra budgetten zult vrijmaken, vooral op het vlak van extra horecaopleidingen, om mensen in de richting van een job in de horeca te leiden. Op zich is dat een goede zaak. We moeten er natuurlijk voor zorgen dat de mensen die die opleiding hebben gevolgd ook effectief doorstromen en effectief een vacature invullen in de horecasector.

Minister, ik heb met veel aandacht uw communicatie daarover van eind vorige maand gelezen. Daarbij kwamen enkele vragen bij mij op, die ik bij dezen dan ook graag aan u voorleg.

Wat is de stand van zaken in het opzetten van die extra opleidingen voor de horeca? Dat is iets waarmee u trouwens in het voorjaar al gestart bent.

U had het over een bus die mobiele opleidingen zou verzorgen. Welk aandeel aan extra opleidingen wordt van die mobiele bus verwacht?

Welk precies budget wordt er voorzien voor deze extra opleidingen? Hoe wordt dat budget verdeeld? Komen ook private partners in aanmerking voor het aanbieden van die opleidingen?

Ik heb ook nog twee vragen over de doorstroming. Welke concrete opvolging zal VDAB geven aan werkzoekenden nadat ze hun opleiding beëindigd hebben om hen effectief te laten doorstromen naar een job in de horeca? Denkt u dat er nood is aan een aanvullend actieplan om werken in de horeca voldoende aantrekkelijk te maken?

Vaak is er ook wel een drempel voor mensen om daar te gaan werken: de onregelmatige uren, het avond-, nacht- en weekendwerk. Kunt u iets doen om die job aantrekkelijker te maken? Kunt u VDAB een tandje bij laten steken in het activeren van werkzoekenden die in aanmerking komen voor een job in de horeca?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega. VDAB heeft zeker heel veel tanden nodig op dit ogenblik en volgens sommigen moet ze er op veel plaatsen nog eentje bij steken. Er is heel veel overleg. Er is ook heel veel engagement bij de medewerkers om het beste van zichzelf te geven. Ik wil hen daarvoor bedanken. Andere collega's hebben ook al tussenkomsten gehouden over wat VDAB allemaal gepresteerd heeft op het vlak van corona, digitale opleidingen enzovoort. Corona is nog niet helemaal voorbij, maar toch komt de krapte op de arbeidsmarkt er alweer aan. Dat stelt VDAB alweer voor de uitdagingen die er ook al waren voor de crisis.

De zoektocht naar helpende handen in de horeca is een complex probleem. We hebben een concreet actieplan opgesteld, dat in maart in deze commissie aan jullie werd voorgesteld. Ik heb zelf onlangs overigens met eigen ogen kunnen vaststellen hoe bij een bedrijf in Gullegem – dat ligt dicht bij Kortrijk, voor de niet West-Vlamingen – een souschef werd opgeleid tot industrieel isolateur. Dat is dus een enorme carrièreswitch naar aanleiding van de coronacrisis voor een man die zocht naar jobzekerheid. Je kunt hem dat natuurlijk niet kwalijk nemen.

Het horecaplan werd opgesteld met de sociale partners, HorecaForma, VDAB en de Syntra's, en bestaat uit tien acties. De brede erkenning van opleidingen door VDAB boven op de bestaande capaciteit maakt hiervan een onderdeel uit. We hebben een aantal goede afspraken gemaakt. Het opleidingsaanbod is gepubliceerd in de opleidingengids van VDAB en de rekrutering loopt. 'As we speak', nu, op dit ogenblik, vinden er opleidingssessies plaats om geschikte werkzoekenden hier effectief naartoe te leiden. Dat is geen eenvoudige zaak, omdat er voor heel wat opleidingen, zoals voor kelner, hulpkok of kok, toch al wat kennis, vaardigheden of soft skills gevraagd worden. Je moet met mensen kunnen omgaan als je in de horeca werkt. Het blijven dus opleidingen waarvoor toch een zekere basishouding noodzakelijk is.

Wat de horecatruck betreft, is het vooronderzoek bijna afgerond. Er wordt dan een gunningsprocedure opgestart. We zijn met HorecaForma aan het bespreken welke opleidingen daar georganiseerd kunnen worden. Wat mij betreft, had die truck er al lang moeten zijn, maar we moeten daarvoor de aanbestedingsregels volgen. Die komt er dus wel aan.

De bijkomende opleidingen bestaan uit een heel breed aanbod aan horecatrajecten, gaande van vacaturegerichte trajecten tot vacatures in samenwerking met de

sector en erkenningen van Syntra- en onderwijstrajecten. De gemiddelde standaardkosten van een horecaopleiding bedragen ongeveer 3000 euro per cursist. Het bijkomend budget voor de 440 extra klanten in opleiding bedraagt dus 1.320.000 euro, waarmee dan alle voorziene trajecten ingevuld worden. 88 procent van de opleidingen wordt gegeven door de partners: de centra voor volwassenenonderwijs (CVO) en Syntra's. 12 procent van de opleidingen zit bij VDAB, in samenwerking met de sector. Na afloop van de opleidingen is er gedurende 3 maanden nazorg voorzien, bestaande uit bemiddeling bij vacatures en sollicitatieondersteuning.

Dan is er nog het grote probleem inzake het verhogen van de aantrekkelijkheid van werken in de sector. In het actieplan werd dit ook al opgenomen. Zo heeft VDAB in juli en augustus een campagne gevoerd naar werkgevers en werkzoekenden onder de titel 'goe volk gezocht' waarbij onder andere de individuele beroepsopleiding (IBO) extra in de kijker werd gezet. HorecaForma heeft ook een campagne opgezet voor leerlingen en ouders via de scholen.

Het is uiteraard wel zo dat de arbeidsmarktreserve aan werkzoekenden die matchbaar zijn met vacatures en die snel bemiddeld kunnen worden naar een horecajob alsmaar krapper wordt. Om de vele vacatures ingevuld te krijgen, zal blijvende aandacht voor het aantrekkelijk maken van het beroep en voor het imago van de sector essentieel zijn. Hier heeft de sector zelf ook een heel belangrijke rol te vervullen.

Met de sector is trouwens afgesproken dat we het actieplan grondig opvolgen en monitoren om na te gaan of wat we doen ook effect heeft. Dit plan is dus niet in steen gebeiteld, collega Ongena, we kunnen het zeer snel bijsturen. Ik heb gezien dat er een heel groot engagement is bij de mensen van VDAB en HorecaForma om onze bloeiende horeca niet te 'kwisten', zoals men zegt in West-Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister, voor de uitgebreide toelichting. Ik ben blij dat het plan niet in steen gebeiteld is en dat alles goed gemonitord wordt. Dat zal nodig zijn, denk ik. Er zijn 3000 openstaande vacatures. Er is nu het engagement om een 1000-tal opleidingen te geven tegen het einde van het jaar. We zullen zien of dat lukt, maar vooral ook of die doorstroom er komt. Die opleiding is natuurlijk belangrijk, maar we moeten er vooral voor zorgen dat dit resulteert in het invullen van die 3000 vacatures. Dan denk ik dat het toch cruciaal is dat VDAB goed kijkt naar haar huidig 'aanbod aan werkzoekenden' – de ongeveer 200.000 werkzoekenden die er vandaag in Vlaanderen zijn. Ik denk dat er met wat inspanning toch een 3000-tal mensen uit moet kunnen worden gerekruteerd. Ik hoop dus, samen met u, dat er inderdaad voldoende druk wordt uitgeoefend door de consulenten van VDAB op de werkzoekenden.

De horeca is natuurlijk ook een sector die leeft van gelegenheidsarbeid. Flexi-jobs zijn er zeer belangrijk. Ik vroeg me af of u daarvoor plannen hebt, of dit ook werd opgenomen in het actieplan. Dat is misschien iets dat we nog moeten doen: mensen die vandaag deeltijds werken of gepensioneerd zijn in aanmerking laten komen voor een flexi-job en hen op een of andere manier, bijvoorbeeld via een campagne, aanmoedigen om die helpende handen te leveren. Hebt u ideeën om gelegenheidsmedewerkers te overtuigen om daar aan de slag te gaan?

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik wil hier kort bij aansluiten. Dit is een heel terechte vraag en bekommernis, die we allemaal delen. De horeca ligt ons na aan het hart. In mijn eigen dorp is op dit moment een succesvol restaurant gesloten bij gebrek aan personeel. Dat moet uiteraard worden vermeden. Misschien is er een kanaal dat we wat meer kunnen gebruiken om te zorgen voor die instroom, namelijk duaal leren. Er zijn al wel wat opleidingen, zowel in de leertijd als in het duaal leren, die jonge mensen snel kunnen opleiden en begeleiden in de richting

van een job in de horeca. Misschien biedt de huidige krapte een opportuniteit om het duaal leren een boost te geven. Kan daar extra werk van gemaakt worden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor alle aanvullende opmerkingen. Ik wil vooral, collega Ongena, dat de opleidingen ingevuld raken. Daarom hebben we die ook onder de aandacht gebracht van Matthias De Caluwe. We willen laten zien dat de horeca jobs biedt waarin men kan doorgroeien. Flexi-jobs werden niet meegenomen in het plan. Die kunnen door de sector zelf wel aangemoedigd worden. Via VDAB kan men wel zoeken naar zulke vacatures. Wat mij betreft is dat zeker een optie.

We hebben eigenlijk vooral een opening gemaakt voor een heel structurele samenwerking met de uitzendsector, omdat die natuurlijk heel belangrijk is om mensen de sprong te laten maken naar de horeca. De eerste cijfers over het duaal leren krijgen we normaal gezien eind oktober. Men is hier op het terrein op alle fronten mee aan de slag.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister. Het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) draagt de naam 'Alle hens aan dek'. Ik denk dat de problemen in de horeca momenteel zeer nijpend zijn. Daarom kijk ik in de richting van flexi-jobs, want elke helpende hand, onder welk statuut ook, is welkom.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitvoering van de jobbonus
– 4384 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de jobbonus
– 4401 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): We kennen allemaal de jobbonus, met daarachter zeer goede bedoelingen, namelijk ervoor zorgen dat de laagste nettolonen stijgen. Wie minder dan 1700 euro bruto verdient, zou dankzij de jobbonus jaarlijks tot 600 euro netto meer verdienen – 50 euro per maand meer. Dat maakt werken interessant en lonend. De Vlaamse Regering heeft daar vanaf 2022 recurrent 350 miljoen euro voor uitgetrokken. Dat is toch een serieus groot budget. De verwachting is dat die jobbonus activerend zal werken en veel mensen zal verleiden om effectief aan de slag te gaan.

De context is natuurlijk wel wat gewijzigd. De Federale Regering heeft de bruto minimumlonen verhoogd, waardoor heel veel mensen niet meer in aanmerking komen voor de jobbonus, tenzij natuurlijk de methode-Ongena wordt toegepast en wordt beslist om de drempel van 1700 euro op te trekken om mensen meer te laten overhouden. Dat brengt natuurlijk complicaties met zich mee. De vraag is of de kloof tussen werken en niet-werken wel voldoende groot blijft.

Minister, ik heb u in een schriftelijke vraag eens gevraagd hoeveel mensen door de beslissing tot verhoging van de minimumlonen van de regering-De Croo slechter af zouden zijn dan met die jobbonus. Ik heb daar nog geen antwoord op gekregen. Ik zou daar graag een antwoord op krijgen.

Een andere vraag gaat over de jobbonus en de fiscaliteit. Als we op Vlaams niveau mensen meer geven, zal dat dan op federaal niveau worden wegbelast? Dat is nog onbekend. 2022 nadert ook. Ik heb daarom een eenvoudige vraag. Wat is vandaag de stand van zaken inzake de garantie dat het federale niveau de jobbonus niet wegbelast? Wordt de piste bekeken om de plafonds voor de jobbonus te verhogen?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Ik heb zowat dezelfde vraag als collega Ronse. Ik heb begrepen dat er toch wel wat discussie is binnen de Vlaamse Regering over de jobbonus. Die staat in het regeerakkoord. We hebben er hier al vaak over gediscussieerd, over de wenselijkheid en over de techniciteit ervan. De doelstelling moet toch zijn om ongeveer 300 miljoen euro te investeren in mensen die niet aan het werk zijn of in mensen met een zeer laag loon. Als men de jobbonus zou schrappen, betekent dat dan concreet dat men die 300 miljoen euro gewoon wil besparen om niet langer te investeren in mensen die aan de slag zouden moeten gaan of mensen die netto meer zouden moeten overhouden? Daar zijn we in elk geval geen voorstander van omdat we denken dat elke activeringsmaatregel op zijn praktische haalbaarheid moet worden getoetst maar vooral ook ingevoerd moet worden.

In het concrete geval van de jobbonus zijn arbeidsmarktexperten kritisch over het activerend effect van 50 euro extra per maand. Dat zou niet significant zijn om heel veel mensen aan het werk te krijgen.

Wij denken samen met de arbeidsmarktexperten dat ook andere financiële barrières naar werk moeten worden weggewerkt: een gebrek aan flexibele kinderopvang, mobiliteitsproblemen. 300 miljoen euro zou daar ook zijn rendement kunnen hebben.

Als die jobbonus er komt, is dat een goede zaak. Die houdt extra geld in het laatje voor mensen met een laag loon. Minister, we vroegen u op 22 april hoe dit zou worden ingevuld, hoe dit technisch concreet zou worden uitgewerkt. U gaf aan dat u dat technisch-juridisch aan het onderzoeken was. We hebben toen geen antwoord gekregen, dat is intussen bijna een halfjaar geleden. Hoe staat het vandaag met die technische en juridische aspecten voor de invoering van de jobbonus?

Op 22 april vroegen we ook wat er concreet in het advies van de arbeidsmarktexperten staat over de effectiviteit van de jobbonus als activerings- en armoedebestrijdingsmaatregel. U zou dat ook toelichten maar die toelichting hebben we vandaag nog niet gekregen. Misschien kan die er nu wel komen.

Wanneer de N-VA vindt dat de begroting er wat minder goed uitziet en zwaar wil besparen, dan is de hamvraag natuurlijk of u die jobbonus nog zult uitvoeren aangezien die er nog niet is. Zij worden geciteerd in de media, zeggende dat het geld nog niet is uitgegeven en dat niemand dit dus zal voelen. Ik hoorde Open Vld eerder zeggen dat die jobbonus er moet en zal komen. De vraag is dan ook wat u zult doen, minister. Hebt u het principiële engagement om die jobbonus in te voeren? Hoe zult u dat dan technisch, juridisch en concreet doen? Wat is de timing als die jobbonus er komt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het klopt absoluut dat de jobbonus een superbelangrijk dossier is dat afgesproken is in het regeerakkoord. En zeker in het licht van de uitdagingen op de arbeidsmarkt is het des te belangrijker dat werken loont, in het bijzonder voor mensen met een laag inkomen.

U weet ook dat het dossier technisch wordt klaargemaakt door de Vlaamse administratie. Het gaat over een complex dossier waarover de Vlaamse Regering de komende weken een beslissing moet nemen.

Er zijn nog altijd heel wat openstaande vraagstukken. In het voorjaar is er een loonakkoord afgesloten dat voorziet in een verhoging van de minimumlonen. Het is belangrijk om zicht te hebben op de effecten van het federaal loonakkoord op de jobbonus voor wat de promotieval betreft. Ik wil ook, en dat heb ik in de media gezegd, dat die fiscale behandeling van de jobbonus helder is. Wanneer die jobbonus fiscaal wordt vrijgesteld, is dat een totaal ander verhaal dan wanneer men dat niet doet. Wanneer bruto gelijk is aan netto, dan is dat natuurlijk een heel goede zaak.

Het is ook van belang dat we kunnen afwegen of de budgettaire inspanning ook tot het gewenste resultaat leidt. Die drie zorgen die ik heb, leiden me echter niet af van het feit dat ik maatregelen wil nemen om werken lonend en aantrekkelijker te maken, bijvoorbeeld voor mensen die nog niet zijn gestart op de arbeidsmarkt.

Mijn administratie en de Vlaamse Belastingdienst hebben de voorbije periode diverse pistes onderzocht om de technische en juridische aspecten van de jobbonus uit te klaren. Het gaat dan over de gegevensuitwisseling met diverse federale instellingen die informatie kunnen aanleveren over het loon van werknemers of het inkomen van zelfstandigen. Mensen kunnen immers doorheen een jaar diverse jobs hebben, zeker bij mensen met een laag loon gaat tewerkstelling vaak ook samen met meer tijdelijke contracten en minder duurzame tewerkstelling. We moeten er dus voor zorgen dat we de groep die we willen bereiken met de jobbonus, ook effectief bereiken.

De experten zijn het erover eens dat werk meer lonend moet worden gemaakt door financiële en andere barrières naar werk weg te werken. Wanneer u mij vraagt of een goed afgestelde jobbonus hier een rol in kan spelen, dan is mijn antwoord absoluut 'ja'. Ook de experten zijn niet zo negatief maar men moet die bonus natuurlijk juist modelleren. Dat vraagt een beetje tijd. Het gaat hier over een mogelijke investering van meer dan 300 miljoen euro. Dat moet men niet doen op een wijze die de mensen niet voelen. En we moeten ook zeker zijn dat de juiste groep wordt bereikt.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat een focus op de onderkant van de inkomens het meest aangewezen is, maar onderzoek toont ook aan dat de arbeidsintrede van niet-beroepsactieve personen toch vrij moeilijk is. Mijn grootste ambitie is dan ook hoe ik die mensen ook naar de arbeidsmarkt kan brengen. Er wordt dus verder aan dit dossier gewerkt.

Voorzitter, ik kan mijn administratie gerust eens vragen een toelichting te geven over waar de obstakels zitten in de uitvoering, maar het lijkt me ook belangrijk dat op politiek niveau, binnen de regering, verder kan worden gepraat over hoe op de meest afgewogen wijze de beste maatregel kan worden genomen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): We hebben nog een aantal technische vragen, maar ik begrijp dat het de absolute wil is van de minister van Werk om de jobbonus in te voeren. Vooruit vindt het vooral heel belangrijk dat er een extra input komt in het loon van mensen met een laag loon en dat we mensen die vandaag niet actief

zijn op de arbeidsmarkt, naar die arbeidsmarkt kunnen toeleiden. En waarom niet met de jobbonus als dat kan, hebben wij altijd gezegd. Maar dan is die techniciteit inderdaad net het allerbelangrijkste. Minister, u geeft dat ook zelf aan. Vandaar dat we toch nog vier heel concrete zaken willen benadrukken. Zo is het evident dat er afstemming moet zijn met de federale werkbonus.

Wanneer werknemers binnen hetzelfde bedrijf mogelijk voor dezelfde job een ander loon zullen krijgen, dan is dat in strijd met het gelijkheidsbeginsel en dat wil niemand. Hebt u daar een mogelijke oplossing voor of bedenkt u die ondertussen? Zo niet, heeft dit geen zin.

De jobbonus is er ook voor zelfstandigen met een laag inkomen. Hoe worden de arbeidsprestaties van die zelfstandigen concreet bepaald?

Tot slot, hoe zult u de modaliteiten van de uitbetaling bij de jobbonus bepalen? Gebeurt dat maandelijks, een keer per jaar? Ik denk dat het vooral belangrijk is dat mensen die er recht op hebben, effectief die jobbonus automatisch toegekend krijgen en die niet nog eens moeten aanvragen. We zien dat soort vallen immers telkens opnieuw terugkomen waardoor investeringen niet noodzakelijk terecht-komen bij mensen die deze het meeste nodig hebben.

Dit is een hele resem van nog altijd technische vragen. We hopen dat u die meeneemt. U zegt principieel dat die jobbonus er komt. De kwestie is dan ook om die op de best mogelijke manier in te voeren om de twee doelstellingen, namelijk armoedebestrijding en activering, maximaal te kunnen garanderen. Ik stel voor dat er niet langer wordt gespeculeerd, want dat is voor niemand goed. Ik denk dat de partijen uit de meerderheid zich daar dan ook het beste over zetten en tot actie overgaan.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik zal me beperken tot twee slotbeschouwingen. Ten eerste vond ik het een slim antwoord van de minister. Ten tweede vond ik de vragen van collega Gennez ook slim.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, het was een slim maar ook een duidelijk antwoord, namelijk dat u achter het engagement blijft staan om die jobbonus in te voeren. Dat doet me plezier omdat ik er ook van overtuigd ben dat de context niet gewijzigd is ten opzichte van het moment waarop het Vlaams regeerakkoord is geschreven, namelijk een context van een grote krapte op de arbeidsmarkt waarbij we iedereen nodig hebben om aan die 80 procent te geraken. We hebben het daar al vaak, ook vandaag, over gehad.

We hebben daar heel veel maatregelen voor afgesproken. Die financiële stimulans, de jobbonus, speelt daar een heel belangrijke rol in. Ik ben blij dat u het engagement aangaat al besef ik dat er op federaal vlak een aantal wijzigingen zijn. Dat lijken me echter geen onoverkomelijke zaken. Ik heb de kritiek ook gelezen en ik heb begrepen dat er studies zijn, bijvoorbeeld over die promotieval, die allemaal aangeven dat het vooral een kwestie is van politieke wil. We hebben die jobbonus in het regeerakkoord afgesproken en gelet op de stijgende energieprijzen zou het goed zijn om mensen die de moeite doen om te gaan werken tegen een laag loon, die 50 euro extra per maand wel degelijk te geven. Op die manier belonen we hen voor het feit dat ze de moeite doen om te gaan werken.

Het is dus een kwestie van politieke wil en het zou bizar overkomen om een federale beslissing te gebruiken om een Vlaamse bevoegdheid niet te gebruiken en vooral een besparing door te voeren op de kap van werkende mensen.

Minister, u hebt mijn volle steun om volop werk te blijven maken van die jobbonus.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Als twee collega's zeggen dat ik een slim antwoord geef, dan zal ik het antwoord achteraf toch nog eens goed moeten lezen.

Ik zal nog eens proberen helder te zijn. Mensen, en dan vooral zij die dit het meeste nodig hebben, een financiële injectie geven, is sowieso een goede zaak, maar dat moet voelbaar zijn en het doel dienen. We willen eigenlijk werken meer lonend maken, maar we willen er ook voor zorgen dat er een jobprikkel komt. Dat is voor mij ook belangrijk. Het moet substantieel zijn en dan is het logisch, collega Ongena, dat wanneer de federale overheid beslist om de minimumlonen op te trekken, we de impact daarvan goed moeten onderzoeken. En dat levert inderdaad wat zorgen op.

Mevrouw Gennez, uw vragen zullen sowieso worden meegenomen. De sociale partners hebben gemengde gevoelens bij de jobbonus zoals die op tafel ligt, maar vinden ook wel dat men werken lonend genoeg moet maken. Daarom zijn er toch nog wel wat zorgen over de wijze van invoeren, maar wie zou ik als minister van Werk zijn om me daartegen te verzetten? Het is niet omdat er technische vragen en bezorgdheden zijn dat men principieel plots van mening verandert.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de werkbaarheidscheque
– 4402 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dit is blijkbaar een zeer actuele vraag, want ik heb net online de werkbaarheidsmeting van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) gezien waarin staat dat vier op de vijf 50-plussers met een werkbare job willen doorwerken tot aan hun pensioen. Ik weet niet hoe ik dit moet interpreteren, want als men het negatief bekijkt, dan betekent dit dat een op de vijf zelfs met een werkbare job niet wil doorwerken tot aan het pensioen. Wanneer men het echter positief bekijkt, dan betekent dit dat wanneer we investeren in werkbaarheid op de werkvloer, heel veel mensen lang willen doorwerken. Dat is voor iedereen een positieve zaak, zeker voor bedrijven die vandaag met een serieus tekort aan mensen kampen en voor onze allerdierbare sociale zekerheid.

Sinds 2018 hebben we daarvoor een instrument, namelijk de werkbaarheids-cheques. Zoals in vele gevallen verdient ook dit verhaal een andere naam. Ik vraag me af wat men moet hebben gegeten of gesnoven om tot die naam te komen.

Dat instrument wordt vrij goed gebruikt. De aanvragen blijven stijgen. In het begin was het succes matig maar het is tot een kentering gekomen, zeker tijdens de eerste helft van 2021. Misschien hebben corona en de krapte op de arbeidsmarkt ervoor gezorgd dat de inrichting en de manier van werken kritisch werden bekeken. In het voorjaar van 2021 werden 260 aanvragen ingediend waarvan er 148 zijn goedgekeurd. Het budget zou ook worden opgetrokken van 1 tot 3 miljoen euro.

Minister, 148 aanvragen op 260 zijn goedgekeurd. Dat betekent dat er 112 zijn afgekeurd. Is daar ergens een lijn in te trekken waarom die zijn afgekeurd of is het

moeilijk om daar iets over te zeggen? Hoe kunnen werknemers beter worden gesensibiliseerd en ondersteund bij het indienen van succesvolle aanvragen?

Tal van ondernemingen kampen met soortgelijke problemen met betrekking tot werkbaar werk. Op welke manier kunnen de adviezen en methodieken die via deze cheques worden ontwikkeld snel worden verspreid en viraal gaan?

Welke initiatieven zult u nemen om de werkbaarheidscheques extra te promoten? Op welke manier kunnen de sectorconvenanten daar een rol in spelen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ronse, ik dank u voor uw vraag. U had ook al opgemerkt dat het een bijzonder interessant moment is om die vraag te stellen.

We zien sinds het begin van dit jaar tot 9 september dat er al 304 aanvragen werden ingediend waarvan er 238 positief beslist werden. Momenteel zijn 11 aanvragen effectief afgekeurd, 55 projectaanvragen moeten nog worden verwerkt en beslist. Het goedkeuringspercentage ligt op 95 procent, wat goed is.

Redenen om te beslissen dat iemand niet voldoet aan de voorwaarden, is dat het plafond van 200.000 euro de-minimissteun is bereikt, of dat er al drie aanvragen zijn gedaan. Dat zijn logische redenen.

Mijn administratie heeft in samenwerking met de Vlaamse sociale partners en de Stichting Innovatie & Arbeid (StIA) diverse communicatieacties opgezet.

Vorig jaar heeft StIA op mijn aansturen tools ontwikkeld en goede voorbeelden verzameld om nog meer ondernemingen en organisaties te inspireren om rond werkbaar werk aan de slag te gaan. Zo zijn er getuigenissen en filmpjes gemaakt.

In februari en maart 2021 werden succesvolle webinars georganiseerd. In april 2021 werd een brede communicatiecampagne gevoerd in samenwerking met de SERV. In mei organiseerde StIA de marktplaats 'Werkbaar Werkt!', een online-event waar heel wat interesse voor was.

Tot slot is er de specifieke website werkbaarwerk.be met getuigenissen van bedrijven die een beroep hebben gedaan op de werkbaarheidscheque.

Ik stel vast dat al deze diverse initiatieven en acties hun resultaat niet hebben gemist. Het aantal aanvragen blijft stijgen. Er is ook specifieke aandacht voor intermediairen zoals hr-dienstverleners, sociale secretariaten en preventiediensten. Zij staan vaak het dichtst bij de ondernemingen en dat is goed om de deur naar ondernemingen open te zetten.

In de nieuwe generatie sectorconvenanten heb ik aan de sectoren gevraagd om specifieke engagementen te formuleren rond werkbaar werk. Nieuw daarbij is dat sectoren hierbij sinds dit jaar door een intersectorale adviseur 'Werkbaar Werk' worden ondersteund. Deze adviseur brengt de werkbaarheidscheque ook onder de aandacht.

Ik ben er ook van overtuigd dat de arbeidskrapte bedrijven ook meer zal aanzetten om werk te maken van werkbaar werk. Wanneer er heel veel werk is en de werkdruk is hoog, dan zouden mensen al eens naar een andere job kunnen uitkijken. Het wordt ook een heel belangrijk thema tijdens de komende maanden om mensen te binden aan het bedrijf.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik ben vooral blij dat de weigeringen meer te maken hebben met formele dan met inhoudelijke redenen. Ik merk ook op dat de cijfers die ik had misschien wat achterhaald zijn. Ik had 148 goedkeuringen en 260 aanvragen. Maar volgens de minister zijn er maar 11 afkeuringen. Ook dat is goed nieuws en ik ben ook blij dat er echt werk wordt gemaakt van de promotie van de werkbaarheids-cheque.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ronse, het klopt inderdaad dat de cijfers evolueren. Ik probeer altijd de meest recente cijfers te geven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de 'terug naar werk'-coördinatoren
– 4445 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, ik denk dat intussen voor iedereen duidelijk is dat het meer dan vijf voor twaalf is. Het aantal mensen die langdurig uitvallen uit onze arbeidsmarkt en terugvallen op het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV), blijft stijgen. We evolueren binnenkort naar de kaap van 500.000 langdurig zieken in dit land.

VDAB speelt al jarenlang, in samenwerking met het RIZIV, een sleutelrol om deze langdurig zieken te begeleiden naar werk. Er worden al een aantal jaren trajecten opgezet maar het kan meer en ongetwijfeld ook beter.

Internationale schattingen tonen aan dat 10 procent van die 500.000 mensen opnieuw onmiddellijk aan het werk kan en wil, en hopelijk ook meer dan 10 procent mits de nodige begeleiding en revalidatie.

Federaal minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke heeft vorige week aangekondigd dat hij veertig 'terug naar werk'-coördinatoren wil inschakelen om mensen die langdurig ziek zijn opnieuw aan het werk te helpen. Volgens de federale minister hebben ruim 25.000 mensen daarvoor begeleiding nodig van buitenaf. Hiervoor wil hij dat er een 'terug naar werk'-plan wordt opgesteld. Zo kan de weg naar de oude job worden teruggevonden of is er iemand om de zoektocht naar een opleiding of naar een nieuwe job te ondersteunen.

Minister, uw federale collega wil daarvoor samenzitten met de regionale ministers van Werk en de regionale arbeidsbemiddelingsdiensten, wat op zich positief is. Hij heeft de ambitie om 18.000 personen per jaar te bereiken, terwijl er in ons land bijna 500.000 langdurig zieken zijn. Dat aantal is dus beperkt.

Minister, hebt u al contact gehad met uw federale collega om hierover samen te zitten? Wat is de timing van het geplande overleg?

Hoe staat u tegenover deze implementatie van 'terug naar werk'-coördinatoren? We hebben net voor de zomer in deze commissie nog hoorzittingen gehad waarbij onder meer de ziekenfondsen en andere actoren de idee van een nieuwe tussenstop in de begeleidingstrajecten die de 'terug naar werk'-coördinatoren

zouden kunnen vormen, nogal aarzelend bekeken. Ik ben benieuwd naar uw mening daarover.

Wanneer zouden deze coördinatoren het beste aan bod komen kunnen komen bij een effectief traject? Wat zou volgens u hun rol kunnen zijn om op een nuttige manier bij te dragen tot het welslagen van het traject?

Hoe zal er, met een capaciteitslimiet van 18.000 dossiers per jaar, worden geselecteerd wie al dan niet door een 'terug naar werk'-coördinator moet worden gezien?

Er wordt gezegd dat zij als werknemers van het ziekenfonds zouden functioneren. Zou dit een vertraging van het proces kunnen betekenen waardoor dit een impact heeft op het re-integratietraject van alle langdurig zieken? We hebben uit de hoorzittingen geleerd dat snelheid net bijzonder belangrijk is om mensen de kans te geven om de band met de arbeidsmarkt niet te verliezen en snel opnieuw in te schakelen.

De minister voorziet in veertig voltijdequivalenten (vte) om 18.000 dossiers per jaar te behandelen, wat neerkomt op 450 dossiers per vte per jaar. In welke mate vindt u dit een realistisch cijfer? Zal de caseload niet te zwaar zijn of zal de begeleiding niet te administratief zijn om effectief het verschil te maken op deze manier?

Hoe verhouden de 'terug naar werk'-coördinatoren zich tegenover de adviserende artsen? Zal er hierdoor extra werk zijn voor de ziekenfondsen om met de coördinatoren in overleg te gaan? Wordt rekening gehouden met de tijdsimpact die de coördinatoren zullen hebben op het uit te werken traject?

Hoe verhouden de 'terug naar werk'-coördinatoren zich tegenover VDAB en de externe partners van VDAB zoals GOB (gespecialiseerde opleiding/begeleiding) en GTB (Gespecialiseerd Team Bemiddeling)?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Bothuyne, ik zal uw vragen samen beantwoorden.

Ik volg het dossier van de re-integratie van langdurig zieken heel nauwgezet op. Het is een dossier dat me heel erg interesseert en ik vind het ook een belangrijke beleidsprioriteit.

U geeft terecht aan dat de federale beslissing een impact heeft op onze Vlaamse werkzaamheden met betrekking tot de re-integratie van mensen met een gezondheidsprobleem in Vlaanderen.

Ik heb vanmorgen als voorsmaakje gezegd dat ik het jammer vind dat minister Vandenbroucke die maatregel alleen heeft voorgesteld. Hij heeft me er wel over gebeld en gezegd dat het zou gebeuren maar ik had dat liever in een globaal plan gezien waardoor men dat beter een plaats kan geven en meteen kan zien wat er nog extra kan gebeuren. Dat is ook een beetje de teneur van de kritiek die daarop kwam: het plan kan wel helpen maar hoe situeert zich dat in het geheel van de noodzakelijkheden die er zijn?

Het concept is al in een vrij vroeg stadium aan VDAB en de verschillende partners voorgesteld geweest. Ook de contacten tussen mij, mijn kabinet en dat van minister Vandenbroucke verlopen goed. Op 20 september is er nog een overleg tussen de kabinetten, VDAB en het RIZIV om afspraken te maken over de afstemming.

We spreken over iets dat nog niet gestart is. Begin juli is dat plan in een eerste lezing goedgekeurd door de Federale Regering. Ik heb gezegd dat mijn sentiment niet negatief is maar ik heb wel een aantal kritische bedenkingen.

Ik geloof namelijk in een aanklampende houding die focust op wat mensen kunnen en niet op wat mensen niet meer kunnen ten gevolge van ziekte. Er moet ruimte zijn voor ziekte en herstel, maar op een bepaald moment moet re-integratie ook aan bod komen.

Momenteel verliezen we veel mensen aan onwetendheid over de verschillende mogelijkheden rond de combinatie ziekte-werk. Ik verwacht dat de 'terug naar werk'- coördinator de brug zal bouwen tussen de verschillende actoren en zeker ook met VDAB.

Het is niet de bedoeling dat de 'terug naar werk'-coördinator de taken overneemt van andere actoren. Het is iemand die fungeert als wegwijzer naar de mogelijke dienstverlening en dus niet in de plaats komt van VDAB.

Daarnaast wenst men met de komst van de coördinatoren de adviserende artsen te ontlasten en versnellend te werken in het re-integratietraject. Maar in die ambitie om te versnellen, schuilt ook een kritische factor.

Ik begrijp dat het de bedoeling is dat in een eerste fase de coördinator in de tiende week arbeidsongeschiktheid aan bod komt. Op dat moment wordt een vragenlijst verstuurd aan de personen in arbeidsongeschiktheid, waarin gepeild wordt naar de mogelijkheden tot re-integratie. Dat lijkt laat, al kan ik wel begrip tonen vanuit de vaststelling dat het vroeger versturen van de vragenlijst meer administratieve verwerking met zich meebrengt. De bottleneck bij de adviserende artsen wordt daardoor niet kleiner maar net nog groter. Daarnaast zal dit niet noodzakelijk de efficiëntie verhogen, want veel mensen zullen op dat moment in feite geen begeleiding nodig hebben voor werkhervatting omdat zij aan het uitzieken zijn.

Aan de inwerkingtreding van dit project is een evaluatie gekoppeld, waarbij de voorziene timing ook zal worden geëvalueerd. Ik volg dit samen met VDAB en de partners zeer goed op.

U vroeg ook naar de capaciteitslimieten. 18.000 dossiers, dat is het aantal dat wordt beoogd tijdens de opstartfase van het project. Ik begrijp dat men zich baseert op resultaten van pilootprojecten om tot deze aantallen te komen. Ik vind het positief dat er een groeipad voor ogen wordt gehouden.

De bedoeling is dat de 'terug naar werk'-coördinatoren worden ingezet voor personen die begeleiding nodig hebben in hun re-integratietraject. Niet iedereen heeft nood aan begeleiding. Internationaal onderzoek wijst uit dat 10 procent van de mensen in arbeidsongeschiktheid zonder problemen re-integreerbaar is.

De 'terug naar werk'-coördinatoren worden ingebed bij de ziekenfondsen. De inbedding komt voort uit de nauwe samenwerking van 'terug naar werk'-coördinatoren met het multidisciplinair team. Maar ook hier geldt, collega Bothuyne: the proof of the pudding is in the eating. VDAB zal met de partners van het raamakkoord de impact op de samenwerking verder bekijken en de verschillende rolafbakeningen helder schetsen.

U mag ervan op aan dat ik er te allen tijde over zal waken dat de 'terug naar werk'-coördinatoren het waardevolle werk van VDAB en GTB en andere partners niet zullen overnemen. Daar zit ongelofelijk veel kennis en expertise. De afgelopen jaren liepen er met GTB en partners meer dan 30.000 trajecten. We moeten die krachten versterken en geen taken overnemen.

We zitten zelf ook niet stil. Zo heeft VDAB sinds 1 september 2021 een pilootproject lopen met arbeidsartsen om de betrokkenheid van VDAB te versnellen voor arbeidsongeschikte erkende werknemers die ander werk bij de werkgever kunnen doen of die niet meer bij de werkgever terechtkunnen. Wij zetten eigenlijk ook fors

in op het verhogen van de bewustwording bij arbeidsartsen en stimuleren externe diensten voor preventie en bescherming op het werk om versneld en rechtstreeks arbeidsongeschikt erkende werknemers aan te melden voor ondersteuning in een traject naar werk.

Samengevat, mijn sentiment is niet noodzakelijk negatief, maar het traject moet worden ingebed in een groter verhaal waarbij meer aanklampend kan worden gewerkt voor mensen die dat nodig hebben.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik ben blij met uw antwoord en ik bewonder uw positieve insteek in dezen. Die is ook nodig, want de uitdaging is bijzonder groot. Ik wil wel nog eens duidelijk zeggen dat het te betreuren valt dat één minister hier unilateraal initiatieven neemt en aankondigt zonder overleg, waarbij er heel veel argwaan en onzekerheid is op het veld, zowel bij ziekenfondsen, VDAB als partners van VDAB, over hoe die 'terug naar werk'-coördinatoren een bijdrage zouden kunnen leveren aan het succesvol integreren of herintegreren van langdurig zieken op de arbeidsmarkt. Ik hoop dat de betrokken minister beseft dat dit geen goede manier van werken is, dat hij onrust heeft gecreëerd waar er geen onrust hoeft te zijn en dat overleg echt wel noodzakelijk is om tot resultaten te komen.

Dit neemt niet weg dat dit een belangrijk signaal is dat de Federale Regering wil investeren in trajecten voor langdurig zieken, en dat is goed. Er is meer capaciteit nodig, we hebben te weinig mensen die deze begeleiding op een goede manier kunnen opnemen. Laat ons hopen dat de middelen die daarvoor worden vrijgemaakt, in goed overleg en op een efficiënte manier worden ingezet. Ik zag dat Federgon in haar reactie vandaag de 'terug naar werk'-coördinatoren als een soort regisseur beschouwt voor trajecten. Dat is natuurlijk net een rol die wij decretaal aan VDAB hebben toegekend. Ik zie daar dus al een aantal potentiële conflicten. Ik hoop dat het overleg snel voor duidelijkheid kan zorgen op het terrein en dat we snel aan de slag kunnen. De uitdagingen zijn immers groot en de noden nog veel groter.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik stel opnieuw vast dat u heel braaf en coulant bent in uw antwoord. Ik heb toch een aantal bedenkingen.

Uiteraard is het goed dat men aandacht heeft voor het versterken en integreren van mensen die langdurig ziek zijn. Maar ik vraag me af hoe iemand, op het moment dat hij als minister in de pers aankondigt dat er 60 terugkeercoaches zullen worden aangesteld terwijl er 500.000 langdurig zieken zijn, zichzelf voor die persconferentie in de spiegel bekijkt. Dat is pure waanzin. Ik vraag me echt af waar zij mee bezig zijn.

Die coaches zouden optreden voor de ziekenfondsen en zijn dus rechter en partij. Ik vind dat toch allemaal bizar. Bovendien heeft men onze eigen minister, die er zelfs een conceptnota over heeft gemaakt en daar keihard aan heeft gewerkt, daarin niet gekend. Ik vind dat bijzonder jammer. Ik verwijs ook graag naar onze Guldensporenresolutie. Daarin hebben we het over een integratietraject drie maanden na ziekte en over een inspanningsverbintenis. Ik denk dat we daarop moeten focussen. Minister, ik wil u vragen om er mee voor te zorgen dat dit tegen het voorjaar 2022 realiteit wordt in het kader van het asymmetrische beleid.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ronse, ik vind dat u mijn woorden selectief leest. U dicht me coulance toe, wat ik eigenlijk een goede eigenschap vind, maar ik heb ook duidelijk de punten van kritiek aangegeven. Ik heb ook gezegd dat collega

Vandenbroucke me heeft gebeld om te zeggen dat het deel uitmaakt van een goede samenwerking en dat hij absoluut wil dat we daar een globaal plan rond maken. Dat was de dag voor zijn persconferentie. Ik zat toen zelf met fractiedagen en heb hem laten doen. In zijn radio-interview heeft hij mij en Vlaanderen ook expliciet vermeld. Ik ben blij dat u bezorgd bent, collega Ronse, maar de minister heeft het wel correct gedaan. Het belangrijkste voor mij is dat dit geen 'one shot' is.

Vlaanderen telt vandaag meer mensen die langdurig ziek zijn dan werkzoekenden. Dat is toch een ongelooflijk triest cijfer. Ik vind dat persoonlijk heel erg lastig en wij moeten daar dan ook iets mee doen. Ik ken mensen die nu in een kankerbehandeling zitten en die zouden willen opteren voor de combinatie maar momenteel is het het ene of het andere. We moeten dan ook zoeken naar souplesse. We moeten die mensen kunnen begeleiden en vermijden dat ze volledig uitvallen als dat niet noodzakelijk is. Dat is de aanpak waarbinnen ik werk ook een respectvolle plaats wil geven binnen het hele traject dat mensen tijdens hun 'ziek zijn' ervaren. We weten allemaal, en ik heb het al vaker gezegd, dat hoe langer iemand weg is van de arbeidsmarkt, hoe groter de angst is om terug te keren.

Het vraagt ook een ingesteldheid bij de werkgevers om mensen niet per se aan hetzelfde tempo en aan dezelfde job te willen houden maar daar creatiever in te zijn. De krapte is immers groot en mensen die vertrouwd zijn met een bedrijf en terugkeren uit ziekte, hebben misschien een andere invulling nodig van hun job. Al die zaken moeten worden bekeken en moeten wat mij betreft, uitmonden in een veel betere samenwerking tussen het Vlaamse en federale niveau. Dat is absoluut mogelijk en het traject van collega Vandenbroucke vind ik niet noodzakelijk slecht. Alles hangt af van hoe dit wordt ingebed in het geheel van noodzakelijke maatregelen.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik hoop vooral dat er snel en in goed overleg een uitbreiding van de begeleidingscapaciteit kan worden gerealiseerd zodat er meer en betere trajecten zijn om langdurig zieken op een snelle en efficiënte manier te helpen richting arbeidsmarkt en richting nieuwe kansen op de arbeidsmarkt. Dit wordt ongetwijfeld vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.